

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษา หลักสูตร แบบเรียน ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การสอน การวัดผลและห้องสมุดโรงเรียน รวมทั้งเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ศึกษานิเทศก์อำเภอทุกคนซึ่งกำลังปฏิบัติงานอยู่ในภาคเหนือ โดยไม่รวมถึงผู้ปฏิบัติงานแทน หรือผู้รักษาราชการแทน จำนวน 111 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยงานเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา หลักสูตร แบบเรียน ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การสอน การวัดผลและห้องสมุดโรงเรียน นอกจากนี้ได้สอบถามศึกษานิเทศก์อำเภอเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้น

การรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ในการส่งแบบสอบถามได้ส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 111 คน และได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 74 ฉบับ ถือว่าได้รับคืน 66.67 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้เครื่องคิดเลขช่วยในการ บวก ลบ คูณหาร และหารค่าร้อยละ จากจำนวนผู้ตอบ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวจะเห็นได้ว่า ศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรในภาคเหนือส่วนใหญ่มีวิทยุสูง เขาคำรงตำแหน่งศึกษานิเทศกรอำเภอมานานแล้ว มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในระหว่างการบริหารราชการ และปัจจุบันนี้ศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรมีความรู้ในเกณฑ์ดีพอที่จะปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ดำเนินไปด้วยดีได้ แต่เนื่องจากศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรมีโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จะรองรับนิเทศกรที่จะต้องปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่มาก มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกร และมีเงินที่จะใช้จ่ายในสำนักงานศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรน้อย รวมทั้งไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ จึงทำให้ศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้รับผลดี ซึ่งจะเห็นได้จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การนิเทศการศึกษา ศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรไม่สามารถทำการนิเทศการศึกษาตามโรงเรียนต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง สำหรับโรงเรียนที่ได้ไปทำการนิเทศการศึกษาแล้วก็ไม่ได้รับผลดีนัก เพราะไม่มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกร ผู้บังคับบัญชาได้รับฟังข้อเสนอแนะในการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรน้อย และแทบไม่ได้มีการติดตามผลเลย

หลักสูตร ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหลักสูตรใช้ในโรงเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่สามารถทำการสอนตามหลักสูตรได้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 มีเนื้อหาไม่เหมาะสมที่จะใช้ต่อไป ศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับที่กระทรวงศึกษานิเทศกรร่างขึ้นใหม่

แบบเรียน ศึกษานิเทศกรอำเภอนิเทศกรมีส่วนร่วมในการพิจารณาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแบบเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดน้อยมาก และแทบไม่มีส่วนร่วมในการจัดหาแบบเรียนให้ครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย

ประมวลการสอน ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีประมวลการสอนไม่พอใช้ในโรงเรียนจึงไม่ทำการสอนตามประมวลการสอน ประมวลการสอนที่ใช้กันอยู่ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือ ไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน

อุปกรณ์การสอน ครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่ไม่ใช้อุปกรณ์การสอนประกอบการสอน ศึกษานิเทศก์อำเภอได้จัดให้มีการส่งเสริมให้ครูได้ใช้อุปกรณ์การสอนกันน้อยมาก

ตารางสอน ศึกษานิเทศก์อำเภอมีส่วนร่วมในการพิจารณาตารางสอนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกันน้อยมาก และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตารางสอนในโรงเรียน ครูใหญ่ส่วนใหญ่มิได้เสนอตารางสอนมาให้ศึกษานิเทศก์อำเภอพิจารณาอนุญาตก่อนใช้ตามอำนาจหน้าที่

การวัดผล โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จัดให้มีการวัดผลนักเรียนระหว่างปีโดยสม่ำเสมอ ในการดำเนินการจัดสอบใ้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ศึกษานิเทศก์อำเภอได้รับความร่วมมือจากครูและผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี แต่มีปัญหาในการดำเนินการสอบเกี่ยวกับการขาดกำลังคนที่จะปฏิบัติงาน รวมทั้งการขาดแคลนเครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำเนินการจัดสอบ

ห้องสมุดโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีความจำเป็นสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมาก แต่โรงเรียนได้จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนกันน้อยมาก เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดหลายประการ เช่น ขาดสถานที่ขาดแหล่งหนังสือ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องต่อไปนี้คือ การขาดกำลังคนที่จะปฏิบัติงาน ขาดเงินที่จะใช้จ่ายในการดำเนินการขาดเครื่องมือ เครื่องใช้และขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายและขอเสนอแนะ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดของศึกษานิเทศก์อำเภอสรูปได้ว่า การปฏิบัติงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอไม่ได้ผลและไม่เป็นไปตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ กำหนดไว้ สาเหตุที่ศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติงานด้านวิชาการไม่ได้ผลมาจาก การขาดกำลังคนปฏิบัติงาน ขาดเงินที่จะใช้จ่ายในการดำเนินงาน ขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ และขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การที่จะบริหารงานทุกชนิดให้ดำเนินไปด้วยดีนั้น ภัยโญ สาธร ได้กล่าวว่า "จะตองมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ 1. คนหรือบุคคล หรือบุคลากร 2. เงิน หรือทุน หรืองบประมาณ 3. วัสดุ อุปกรณ์ หรือ อาคาร หรือสถานที่ 4. การจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร"¹ การที่ศึกษานิเทศก์อำเภอขาดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน ขาดเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำเนินงาน จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานด้านวิชาการได้ เพราะในค่านำตั้งคนนั้น โดยทั่วไปสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอจะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 3 คนคือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ และเสมียนพนักงาน และสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอบางแห่งยังมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 1-2 คนเท่านั้น ซึ่งนอกจากจะปฏิบัติงานประจำของกระทรวงศึกษานิเทศก์แล้ว ยังต้องปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางอีกด้วย อัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอเพียง 3 คน จึงไม่เป็นการเพียงพอ ในค่านำตั้งเงินนั้น การปฏิบัติงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอจำเป็นต้องออกไปนิตเทศการศึกษา หรือจักใหม่การประชุมอบรม หรือมีการจัดทำคู่มือครูแจกจ่ายให้ครูซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องใช้จ่ายเงินทั้งสิ้น เพราะการเดินทางไปนิตเทศการศึกษาตามโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งตั้งอยู่กระจัดกระจายทั้งอำเภอ ย่อมจำเป็นต้องใช้ยานพาหนะในการเดินทางและในการนิตเทศการศึกษาตามโรงเรียนซึ่งอยู่

¹ ภัยโญ สาธร, การบริหารงานบุคคล (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 3.

ทางไกลอำเภอลอกไป ทรงโรงเรียนจะต้องไปพักค้างคืน ส่วนการส่งเสริมให้ครูใช้
อุปกรณ์การสอนประกอบการสอนและการวัดผล รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ
อื่น ๆ ให้ครูนั้น จะต้องจัดให้มีการประชุม อบรม มีการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ จำเป็น
ต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินการ ในด้านการส่งเสริมให้ครูทำการสอนตาม
ประมวลการสอนและหลักสูตรนั้น จะต้องมีการจัดทำคู่มือครูแจกจ่ายให้ครูเพื่อเพิ่มพูนความ
รู้ของครูให้มากขึ้น ในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ในสำนักงาน สมพงษ์ เกษมสิน ได้กล่าวว่
"การที่จะปฏิบัติงานให้โดยลคตินั้น ควรมีการจัดสภาพการทำงานให้อยู่ในลักษณะที่จะอำนวยความสะดวก
ประโยชน์แก่คนงานอย่างเพียงพอ เช่น จัดให้มีสถานที่ที่ดี อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ใน
การปฏิบัติงาน"² การที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีสถานที่คับแคบ ขาดวัสดุอุปกรณ์ใน
การปฏิบัติงาน เครื่องโรเนียว เครื่องพิมพ์ดีดขำรุด ขาดเครื่องพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ ขาด
ตู้เก็บเอกสาร จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอดีกปัญหาหนึ่ง

นอกจากนี้ การปฏิบัติงานด้านวิชาการของศึกษาธิการอำเภอนในโรงเรียนสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัด ภูมิภาค ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพียงแต่ได้กำหนดหน้าที่
ต่าง ๆ ไว้ แต่มิได้มีการมอบอำนาจในการปฏิบัติไปด้วย ภิญโญ สาธร³ ได้ศึกษาเรื่อง
การมอบอำนาจในการปฏิบัติงาน และได้กล่าวว่า การให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติงานโดย
มิได้มอบอำนาจไปด้วย บุคคลนั้นอาจปฏิบัติงานไม่สำเร็จ การมอบหน้าที่ให้ศึกษาธิการ
อำเภอบริการโดยมิได้มอบอำนาจไปด้วย จึงทำให้ศึกษาธิการอำเภอบริการด้านวิชาการ
ไม่ได้ผล เช่น เรื่องตารางสอนและนิเทศการศึกษา ตามกฎกระทรวงกรมการ ซึ่งออก
ตามความในพระราชบัญญัติ พุทธศักราช 2478 ข้อ 20 ได้กำหนดให้ครูใหญ่โรงเรียนสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอตารางสอนของโรงเรียนต่อกรมการอำเภอ เมื่อกรมการ

²สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคลแนวใหม่ (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2516), หน้า 478-479.

³ภิญโญ สาธร, หลักบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2519), หน้า 128.

โคอนุญาตแล้วจึงจะใช้ได้⁴ แต่ในทางปฏิบัติแล้วปรากฏว่า มีโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนอย่แห่งมากที่เสนอตารางสอนมาให้ศึกษาธิการอำเภอพิจารณาอนุญาตก่อนไซ้ ส่วนการนิเทศการศึกษาหรือตรวจเยี่ยมโรงเรียนนั้น ปรากฏว่า โรงเรียนมีการปรับปรุงตามขอเสนอแนะหรือคำแนะนำของศึกษาธิการอำเภออย่างมาก ผู้บังคับบัญชาแทบจะไม่รับฟังและติดตามผลตามขอเสนอแนะของศึกษาธิการอำเภอเลย ซึ่งนับได้ว่าเป็นความล้มเหลวในการนิเทศการศึกษาหรือตรวจเยี่ยมโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งนี้เพราะศึกษาธิการอำเภอไม่มีอำนาจจึงไม่สามารถสั่งการใด ๆ ให้โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ในการสั่งการให้ผู้อื่นปฏิบัติ อรุณ รัชธรรม⁵ ได้กล่าวว่า ผู้ที่จะสั่งการให้ผู้อื่นปฏิบัติได้นั้นจะต้องมีอำนาจภายนอก ซึ่งอำนาจนี้จะเกิดขึ้นโดยกฎหมายระเบียบ ขอบังคับ แตอย่างไรก็ตาม การเสนอแนะหรือแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติโดยผู้ซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายก็อาจทำได้ ถ้าผู้เสนอแนะหรือให้คำแนะนำมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่นั้นอย่างแท้จริง เบนนิส⁶ (Bennis) ได้ศึกษาพฤติกรรมของการบริหารและได้กล่าวว่า "ถ้าผู้บริหารคนใดมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน ถึงแม้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ผู้บริหารคนนั้นก็ยังสามารถเสนอแนะหรือแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามซึ่งทำให้งานดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ" ศึกษาธิการอำเภอจึงควรศึกษางานในหน้าที่ให้

⁴จำเลียง วุฒิจันทร์, ถวัลย์ สนิธอนุเคราะห์, กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2516), หน้า 193.

⁵อรุณ รัชธรรม, หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2517), หน้า 49.

⁶Warren G. Bennis, "Leadership Theory and Administrative Behavior : The Problem of Authority", Administrative Science Quarterly (Vol. 4, 1959), pp. 288-289.

ให้เขาใจดวงแท้เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้องไม่ผิดพลาด ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อให้เป็นที่พึ่งและให้คำปรึกษา ตลอดจนให้คำแนะนำแก่ครูในอำเภอได้ และควรสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับครู เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ เช่น การนิเทศการศึกษาและการดำเนินการวัดผล นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์อำเภอควรเสนอแนะหรือกระตุ้นผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูใหญ่ หัวหน้าหมวด นายอำเภอ ศึกษาธิการ ในการทำงานที่จะดำเนินการส่งเสริมในด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

สำหรับปัญหาที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ผู้บริหารการศึกษาในระดับสูงควรดำเนินการแก้ไขด้วยการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอให้มากขึ้น โดยเฉพาะอำเภอใหญ่ที่มีโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาก และในกรณีที่มีบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอลาออก ทาย หรือย้ายไปรับราชการที่อื่น ควรดำเนินการบรรจุแต่งตั้งให้โดยรีบด่วน ในด้านการเงินนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาเพิ่มเงินค่าใช้จ่ายให้ หรือขอความร่วมมือไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่าง ๆ ให้ช่วยจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานด้านวิชาการต่าง ๆ ให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ นอกจากนี้ควรพิจารณาจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น เช่น เครื่องโม่เนียว เครื่องพิมพ์ดีดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งยานพาหนะที่จำเป็น เช่น รถจักรยานยนต์ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษาธิการอำเภอและควรกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น หัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าส่วนการศึกษาและศึกษาธิการจังหวัด รวมทั้งศึกษานิเทศก์ ไว้ให้ชัดเจนเพื่อมิให้กวากายกัน

ขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอในภาคเหนือที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำให้ทราบว่า ศึกษาธิการอำเภอ

ปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้น้อยและไม่ได้รับผลดี เนื่องจากสาเหตุการขาดกำลังคน ขาดเงินที่ใช้ในการดำเนินการ ขาดเครื่องมือเครื่องใช้ และขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จึงน่าจะทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคอื่น ๆ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นอกจากนี้ควรจะได้มีการศึกษาจากผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น ครูใหญ่ หัวหน้าหมวดการศึกษา หัวหน้าส่วนการศึกษา ศึกษานิเทศก์จังหวัด ว่า ควรมีการจัดการศึกษากันในรูปแบบใด จึงจะทำให้งานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับได้รับผลดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย